

รายงานการวิจัย

สำรวจลักษณะไก่พื้นเมืองไทย (ไก่ชน) เพื่อการคัดเลือกพันธุ์
Survey of Gross Appearance for Thai Indigenous Chicken
(Fighting Cock) Selection

คณะผู้วิจัย

หัวหน้าโครงการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายสัตวแพทย์ ดร. บัญชร ลิขิตเดชาโรจน์

สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์

สำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๑

ผลงานวิจัยเป็นความรับผิดชอบของหัวหน้าโครงการวิจัยแต่เพียงผู้เดียว

๓๑ มีนาคม ๒๕๔๖

กิติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้จะไม่สามารถประสบความสำเร็จได้โดยปราศจากผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองในเขตพื้นที่ต่างๆ ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับไก่พื้นเมือง ผู้วิจัยจึงขอแสดงความขอบพระคุณจากใจจริงแก่ผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยนี้

ขอขอบพระคุณบรรพบุรุษไทย ที่ได้อนุรักษ์ไก่พื้นเมืองไทยไว้ไม่ให้สูญพันธุ์ไป ดังที่เกิดในต่างประเทศ

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ได้ให้ทุนสนับสนุนการทำวิจัยครั้งนี้

บทคัดย่อ

จากการสำรวจลักษณะไก่พื้นเมืองไทยหรือไก่ชน พบว่าผู้ที่นิยมเลี้ยงไก่พื้นเมืองจะมีวัตถุประสงค์หลัก คือเลี้ยงไว้เพื่อชน ไก่ที่คัดทิ้งจึงนำมาบริโภคเป็นอาหาร ส่วนตัวที่สวยงามจะเลี้ยงเก็บไว้ดูเล่น ไก่พื้นเมืองมีสีสันทันที่หลากหลายในทุกพื้นที่ การเลี้ยงดูไก่พื้นเมืองทั่วไปจะเลี้ยงแบบง่ายๆไม่ต้องดูแลเอาใจใส่มากนัก ยกเว้นไก่ที่เลี้ยงไว้ชน จะมีการดูแลเป็นพิเศษ ไก่ที่นิยมในภาคเหนือคือ มีน้ำหนัก ๒.๒ ถึง ๒.๓ กิโลกรัม และตีเจ็บ ตีเร็ว ส่วนในภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเขตพื้นที่ชายทะเลจะใกล้เคียงกัน คือนิยมน้ำหนัก ตั้งแต่ ๒.๘ หรือ ๓.๐ ถึง ๓.๓ หรือ ๓.๕ กิโลกรัม และตีชั้นเชิง ตีเจ็บ รูปร่างสมส่วน ลำสัน แข็งแรง จากผลการสำรวจทำให้สามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาไก่พื้นเมืองไทยให้ชัดเจน สอดคล้องกับความต้องการของผู้เลี้ยง คือ กระตุ้นให้มีการกำหนดลักษณะไก่พันธุ์ไทยขึ้น และกำหนดแนวทางการพัฒนาเป็น ๓ กลุ่ม คือ พัฒนาเพื่อการบริโภค พัฒนาเพื่อความสวยงาม และพัฒนาเพื่อการชนในทางกีฬา เป็นการใช้ประโยชน์จากไก่พื้นเมืองไทยอย่างยั่งยืนต่อไป

Abstract

The survey of Thai indigenous chicken (fighting cock) was conducted in 4 parts of Thailand; northern, middle, northeastern and west coast area. The raising purposes were for fighting, consuming and show (ornamental purpose), respectively. Various colors of chicken were seen in all parts of Thailand. Chicken were raised by simple way as they were kept naturally except for those having the fighting appointment, they were looked after with a very special care. The preferred chicken in the north are 2.2 – 2.7 kilograms weight and with fast fighting ability while the preferred chicken in the rest of the areas are 2.8 or 3.0 – 3.3 or 3.5 kilograms weight with tactic fighting ability. The good and fit figure chicken are also required. The survey leads to the urgent for setting up the standard of Thai breed chicken and can be grouped into 3 categories; meat type for consuming purpose, fancy (ornamental) type for show or as pets and sport type for fun. This direction will make a sustainable improvement of Thai indigenous chicken.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
บทที่ ๑ บทนำ	
ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๖
ข้อตกลงเบื้องต้น	๖
ขอบเขตของการวิจัย	๖
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๖
บทที่ ๒ วิธีดำเนินการวิจัย	๗
บทที่ ๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
อภิปรายผล	๘
บทที่ ๔ บทสรุป	
สรุปผลการวิจัย	๒๒
ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาไก่พื้นเมืองไทย	๒๔
บรรณานุกรม	๒๖
ภาคผนวก	๒๘
ประวัติผู้วิจัย	๓๓

บทที่ ๑

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

ภาพกว้างๆของการมองภูมิปัญญาชาวบ้านในแง่ต่างๆในสังคมชนบทมักสืบทอดความรู้ต่อกันมาโดยการบอกเล่าสืบทอดกันมารุ่นต่อรุ่นและยึดถือปฏิบัติมาเรื่อยๆหากพบว่าได้ผลดีหรือมีประโยชน์เกิดขึ้น แต่ยิ่งนานวัน ยิ่งหลายรุ่น คำบอกกล่าวและวิธีปฏิบัติอาจมีการคลาดเคลื่อนหรือเปลี่ยนแปลงแตกต่างกันไปเรื่อยๆ อีกวิธีหนึ่งก็คือการบันทึกหรือเขียนไว้ในสมุดข่อยหรือใบลาน ในสมัยก่อนจะมีการเขียนแยกแยะและอธิบายไว้อย่างละเอียด ทำให้คนรุ่นหลังได้อ่าน พิจารณา วิเคราะห์และปรับปรุงแก้ไขเป็นแนวทางปฏิบัติในเบื้องต้นได้ จากหลักฐานการบอกเล่าหรือบันทึกเหล่านี้ เป็นที่มาของภูมิปัญญาชาวบ้านที่ในปัจจุบันได้เริ่มมีคนให้ความสำคัญมากขึ้น โดยเฉพาะในประเทศไทยที่มีอดีตที่ยาวนานรวมทั้งนโยบายของรัฐบาลในยุคนี้ที่สนับสนุนให้ประชาชนยังชีพและหารายได้จากสิ่งที่มีอยู่ในประเทศอยู่แล้ว จะทำให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจในชุมชนหรือฐานราก ที่เรียกว่า “เศรษฐกิจรากหญ้า” ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาประเทศอย่างครบวงจรต่อไป

ในแง่ของ ไร่พื้นเมืองไทยนี้ ในประเทศไทยมีการเล่นไก่ชนมาตั้งแต่โบราณ อย่างน้อยที่สุดตามหลักฐานที่ปรากฏก็คือในสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราชที่ทรงชนไก่กับพระมหาอุปราชาของพม่า ในประมาณปี พ.ศ.๒๑๑๐ คือ ๔๓๖ ปีมาแล้ว แต่ก็มิได้มีการอธิบายวิธีการอย่างละเอียดเหมือนกับภูมิปัญญาทางด้านอื่นๆไว้ซึ่งอาจจะเป็นเพราะการเล่นไก่ในสมัยนั้นเป็นเพียงการพักผ่อนหย่อนใจ สนุกสนานยามว่างจากงานหรือศึกสงครามเท่านั้น แม้ในปัจจุบันผู้ที่มีความรู้ความชำนาญในการเล่นไก่ชนที่เรามักเรียกกันว่า “เซียนไก่” ก็มีได้มีการบันทึกเขียนเป็นหนังสือ ตำราไว้เท่าใดนัก และหากมีการเขียนไว้ก็เป็นการเขียนที่ได้รับฟังมาจากคนรุ่นก่อนที่เล่าสืบทอดกันมาบางส่วน เนื่องจากเขียนไก่ส่วนใหญ่จะหวงวิชาไม่ยอมบอกใคร กลัวจะมีคู่แข่งในวงการพนัน

ในปัจจุบันมีหลายหน่วยงานออกมาให้บริการสนับสนุนการเล่นไก่พื้นเมืองมากขึ้น แต่ก็ยังประสบปัญหาที่จะดำเนินการต่อเนื่อง อาจเนื่องจากภาพลักษณ์ที่เกิดขึ้นต่อสังคมส่วนใหญ่คือ การเล่นการพนัน และเป็นการทรมาณสัตว์ ทำให้เกิดการต่อต้านจากบุคคลบางกลุ่ม ผู้ที่อยากออกมาประกาศว่าสนับสนุนจึงยังไม่กล้าประกาศตัวเองอย่างชัดเจนเท่าใดนัก หากสามารถจัดการปัญหาเหล่านี้ให้เป็นไปในแนวทางที่ดีขึ้นได้ ทำให้สังคมยอมรับประโยชน์ที่เกิดจากการเลี้ยงไก่พื้นเมืองได้ ย่อมทำให้เกิดการ

พัฒนาการนำไก่อพื้นเมืองไทยมาใช้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากไก่อพื้นเมืองไทยของเรามีลักษณะที่โดดเด่นชัดเจนในหลายๆด้าน เช่น

- ๑) มีลักษณะโครงสร้างที่มีกล้ามเนื้อแน่นแข็งแรงและปริมาณมาก รสชาติดี
- ๒) มีความหลากหลายของสีขนประกอบกับรูปทรงที่สง่างาม
- ๓) มีสัญชาตญาณการต่อสู้ที่อดทนและมีชั้นเชิงดี
- ๔) มีความทนทานต่อสภาพแวดล้อมของพื้นที่ประเทศไทย และสามารถเลี้ยงดูได้ง่ายกว่า ไก่อพื้นฐ์ต่างประเทศ

การปรับปรุงพันธุ์ไก่ เพื่อให้มีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป มีการริเริ่มการกำหนดอุดมทัศน์ (Standard of Perfection) โดยสมาคมอนุรักษ์และพัฒนาไก่อพื้นเมืองไทย (๒๕๔๑) เริ่มต้นด้วยไก่สีเหลืองหางขาวและสีประดู่หางดำ ตามความนิยมของผู้เลี้ยงและประวัติศาสตร์ที่มีการกล่าวถึง ซึ่งต่อมามีการประกาศรับรองสีอื่นๆตามมา เช่น สีเขียว สีลาย สีดำ สีนกกรด และสีเทา ตามมา แสดงให้เห็นชัดว่าไก่อพื้นเมืองไทยมีความหลากหลายของสีขน การกำหนดสายพันธุ์สีนี้เป็นการกำหนดตามสีที่พบจริง ซึ่งถือว่าเป็นการกำหนดเป้าหมายเพื่อให้มีการปรับปรุงพันธุ์ไปตามเป้าหมายนี้ แต่ยังไม่สามารถพิสูจน์ได้ชัดเจนว่าเป็นสายพันธุ์สีที่นิ่งและไม่เปลี่ยนแปลงเมื่อนำมาผสมในรุ่นลูกหลานต่อไป แต่ก็มีผู้เลี้ยงหลายๆรายได้พยายามปรับปรุงอยู่ การพัฒนาที่เกิดขึ้นนี้เป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ผู้สนใจไก่อพื้นเมืองไทยมากขึ้นถึงแม้ว่าจะเป็นการพัฒนาในด้านเดียวคือเรื่องของสีขน มิได้พัฒนาในจุดเด่นอื่นๆ อย่างชัดเจน

บทบาทของไก่อพื้นเมืองไทยเริ่มมากขึ้นเมื่อมีการสนับสนุน นักวิชาการเริ่มให้ความสนใจมากขึ้นและมีการระดมความคิดเกี่ยวกับแนวทางการวิจัยที่เกี่ยวกับไก่อพื้นเมืองไทย การดึงข้อเด่นของพันธุ์ไก่ที่มี ออกมาพัฒนาอย่างจริงจังจะทำให้เกิดพันธุ์ไก่ไทยใหม่ๆ ได้มากขึ้นตามวัตถุประสงค์การใช้งาน การสำรวจลักษณะต่างๆที่ผู้เลี้ยงนิยมจะเป็นแนวทางประกอบการปรับปรุงพันธุ์ให้ได้ลักษณะที่เหมาะสมของไก่อพื้นเมืองไทยและเป็นการสร้างสายพันธุ์ไก่อพื้นเมืองไทยตามประเภทการใช้ประโยชน์ต่างๆ ต่อไปในอนาคต

อาจารย์พน นิลผึ้ง (๒๕๔๒) ได้กล่าวไว้ในหนังสือคัมภีร์ไก่ชนว่าลักษณะไก่อ่งามที่สืบทอดจากคำบอกเล่าของต่อๆกันมานั้นหมายถึงไก่ที่มีรูปร่างลักษณะ โครงสร้างดี ได้สัดส่วนและสง่างาม ไม่พบความบกพร่องหรือพิการทางร่างกาย เช่น ปากหัก ปากบิดเบี้ยว ตาบอด กระจกอกคอด เป็นก๊อน

ปรวด แข็งผุ นิ้วบิดเก เล็บกุด เตี้ยโค่น เตี้ยคุด หงอนมีรู หูกวาง ตีนเป็นหน่อ เป็นต้น ไม้ต้องมีร่างกายสมบูรณ์ไม่เป็นโรค ตัวผู้มีน้ำหนัก ๓ กิโลกรัม ตัวเมียมีน้ำหนัก ๒ กิโลกรัมขึ้นไป และมี ส่วนประกอบของร่างกายดงาม คือ

๑. ใบหน้า มีลักษณะแหลมเกลี้ยงเกลา กลมกลึงแบบหน้านกยูง ประกอบด้วย

๑.๑ ปาก จมูก มีสีที่เหมาะสม เป็นสีเดียวกับแข้ง ปากใหญ่แน่นแข็งแรง ปลายปากงุ้ม ไม่ยาวไม่สั้นเกินไป ปากบนมีร่องที่เรียกว่าร่องน้ำตลอดปาก จมูกกว้างใหญ่ สันจมูก เรียบ รูกมูกไม่แพบ

๑.๒ หูกวาง มีตุ่มเหนียงรัดกลมกลึง มีขนปิดหูลีเหมาะสมกับสีขน

๑.๓ ตา ดวงตามีประกายแจ่มใส มีสีนัยตาเหมาะสมกับสีขน ขอบตาเป็นรูปวงรี ลูกตาดูตรงกลางตา มีเส้นเลือดในตาชัดเจน ตาลูกอยู่ในเบ้าตา คิ้วขนเป็นเส้นขนานโค้งกับเบ้าตา

๑.๔ หงอน หงอนเล็กมีฐานหงอนหนา หน้าหงอนบาง ปลายหงอนยาวคดระหม่อม สีแดงสดใส

๑.๕ กะโหลกศีรษะ หนาอวบ ยาวเป็นสองตอน ส่วนหน้าเล็กกว่าส่วนท้าย มีรอยไขหัวตามธรรมชาติ

๒. รูปทรง สมส่วนทะมัดทะแมง คอใหญ่ ลำตัวยาว กระดูกใหญ่ ออกผายไหล่ผึ่ง ข้อมขาใหญ่ ปีกหางยาวสมตัว ประกอบด้วย

๒.๑ ลำตัว ลำตัวจับยาวสองท่อน ช่วงกลางกลมคอด ช่วงหน้าอกและสะโพกใหญ่กว้าง ช่วงท้องเล็ก กระดูกตะเข็บตรงชิดแข็งแรงเท่ากัน

๒.๒ หน้าอก กว้างใหญ่สีแดงรูปใบโพธิ์ กล้ามเนื้อใหญ่แน่น กระดูกอกใหญ่ไม่คดไม่บุบ ขณะยืนจะยึดอกลักษณะตั้ง

๒.๓ คอ ใหญ่มั่นคง กระดูกคอชิดแน่น ร่องคอกับไหล่ชิดกัน ขนคอยาวเป็นระเบียบสลับขน คอตลอดเวลา

๒.๔ ปีก หาง ปีกยาวใหญ่เป็นลอนเดียว สนับปีกหนา ขนสร้อยปีกมีสีเดียวกับขนสร้อยคอ และขนสร้อยหลัง หางพัด หางกระสวยยาวเป็นพอนมีจำนวนหลายเส้นมีสีเหมาะสมกับสีขน กระเบนหางใหญ่ ขั้วหางชิดกระดูกสันหลัง กระจุกน้ำมันใหญ่มีอันเดียว

๒.๕ แข็ง ขา แข็งเล็กเรียวกลม หรือเป็นเหลี่ยมแบบลำห้วย ไม้ผุ ไม้มีขน ปั้นขาใหญ่ นิ้วยาวเรียวกลม เกล็ดแข้ง เกล็ดนิ้วเป็นระเบียบกลมกลึงกันทั้งสองข้าง

๓. ขน ขนพื้นตัว ขนสร้อยระย้า มีน้ำขุ่นละเอียดอ่อน สวยงาม มีระเบียบ เงามงามสมบูรณ์
- ๓.๑ สีขน มีสีชัดเจนสม่ำเสมอ สีสร้อยคอ สร้อยปีก สร้อยหลัง ขนปิดหู มีสีเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน สีพื้นตัวเป็นสีเดียวกัน
- ๓.๒ น้ำขน แข็งเป็นมัน ภูกน้ำเปียกได้โดยโยขนไม่ขาด
- ๓.๓ สร้อยระย้า ระย้าละเอียดอ่อน เส้นเล็กปลายแหลม ขนสร้อยหลังปิดเรียงมาด้านข้างลำตัวแผ่ห้อยเป็นแผง เป็นลักษณะสร้อยประป่า ระย้าประกกัน
- ๓.๔ ขนพัด ขนกระสวย เรียงเป็นระเบียบจากภายนอกไปหากระสวย จากสั้นไปยาวเสมอกัน ทั้งสองข้างๆละไม่ต่ำกว่า ๓ เส้น ขนกระสวยยาวก้านแข็งเป็นคู่ๆหลายคู่ สีหางกระสวยเหมาะสม
- ๓.๕ ขนสมบูรณ์สวยงาม เป็นระเบียบ แข็ง ไม่กรอบ ไม่กร่อน ไม่แห้วง ไม่หัก ไม่เป็นโรค ไม่เคลื่อนไหว ไม่ถ่ายขน
๔. กริยาท่าทาง พิจารณาอากัปกิริยา ยืน เดิน วิ่ง กระพือปีก และเชิงชน เเชิงต่อสู้ ดังนี้
- ๔.๑ ยืน ทำยืนข้อขาตรง ลำตัวค่อนข้างตรง ปลายหางจรดพื้น ยืนเต็มเท้า เล่นสร้อย ท่าทางระมัดระวังตัวอยู่เสมอ
- ๔.๒ ทำเดิน เวลาอย่างทำขึ้นจะก้านิ้วทั้งหมด เวลาวางเท้าลงจะแบนิ้วทั้งหมด เดินระมัดระวัง
- ๔.๓ ท่าวิ่ง วิ่งด้วยปลายนิ้ว อึ้งไม่ติดพื้น ย่อขา โยตัวไปข้างหน้า ยืดคอ
- ๔.๔ การกระพือปีก ขยับปีกตลอดเวลา กระพือปีกแรงเสียงดังแล้วชัน เสียงชันกระซาก กระชั้น ก้องกังวาน ถือว่าดี
- ๔.๕ การต่อสู้ จะแสดงอาการสู้ไก่ตัวอื่น ไม่หวาดกลัว
๕. เกล็ดหรือของดี ถือว่าเป็นของวิเศษที่สำคัญของไก่ คือ เดือย เกล็ด นิ้ว เล็บ
- ๕.๑ เดือย มันคงแข็งแรงติดนิ้วก้อย ขนาดเท่านิ้วก้อยไก่ ปลายเดือยงอตามนิ้วก้อย สีเดียวกับปากและแข้ง โคนเดือยใหญ่แหลม มีหมอนรองเดือยด้านล่างและบน
- ๕.๒ นิ้ว กลม ยาว เรียว ไม่คดงอ มีเกล็ดแตก เกล็ดเหน็บมาก
- ๕.๓ เกล็ดหน้าแข็ง เรียงเป็นระเบียบจากข้อขาถึงเดือยหรือ โคนนิ้วมีหลายลักษณะ เช่น แฉกเดี่ยว สองแฉก สามแฉก หรือกำไลพันลำ
- ๕.๔ เกล็ดหลังแข็ง เรียงเป็นระเบียบ มีเกล็ดเม็ดข้าวสาร เกล็ดข้าว โปดชัดเจน มีเกล็ดเต็มพัน และเกล็ดอันขึ้นสูงชัดเจน
- ๕.๕ เกล็ดพิฆาต มีกากบาท ดอกจันทร์ ดาวล้อมเดือน บัวตูมบัวบาน ข้าวดอกแตก เสือซ่อนเล็บ เหน็บนอกเหน็บใน

สมาคมอนุรักษ์และพัฒนาไถ่พื้นเมืองไทยได้เริ่มกำหนดคุณสมบัติของไถ่พื้นเมืองไทยไว้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยจำแนกไถ่พื้นเมืองไทยตามลักษณะของสีขนเป็นหลัก จนในปัจจุบันได้กำหนดไว้แล้วจำนวนสายพันธุ์ คือ

- ๑) สายพันธุ์เหลืองหางขาว ลักษณะเด่นประจำสายพันธุ์คือ ตัวผู้จะมีขนพื้นตัวสีดำ ขนสร้อยคอสร้อยปีก สร้อยหลัง ขนปิดหูเป็นสีเหลืองเงาเหมือนทองสีเดียวตลอดตัว หางกระสวยคู่กลางสีขาวปลอด เส้นอื่นมีปลายสีดำ หางพัดสีดำปลายมีจุดขาว หางเป็นพอนยาวพุ่งจรดพื้นดูสวยงามมาก
- ๒) สายพันธุ์ประดู่หางดำ ลักษณะเด่นประจำสายพันธุ์คือ ตัวผู้มีขนพื้นตัวสีดำตลอด ขนสร้อยคอสร้อยปีก สร้อยหลัง ขนปิดหูเป็นสีเม็ดมะขามหรือประดู่แดง และอาจเข้มสีเหมือนเม็ดมะขามไหม้เรียกประดู่ดำ หางพัด หางกระสวย สีดำสนิท ยาวเป็นพอนจรดพื้น ปาก แข็ง เล็บ เดียว สีน้ำตาลแก่หรือน้ำตาลไหม้ ตาสีไฟ

ต่อมามีการกำหนดสายพันธุ์ตามสีขนขึ้นมาอีกมากมายเช่น สีเขียว สีเทา สีนกกรด สีลายกาเหว่า สีโยคดอกหมาก ทำให้เกิดการตื่นตัวในการเลี้ยงไถ่พื้นเมืองไทยเพื่อความสวยงามมากขึ้น

การพัฒนาไถ่พื้นเมืองไทยเริ่มมีแนวทางโดยมีสมาคมอนุรักษ์และพัฒนาไถ่พื้นเมืองเป็นผู้นำ หากมีการศึกษาความต้องการทั้งในมุมมองของเกษตรกรและนักวิชาการร่วมกัน จะทำให้เกิดการพัฒนาที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของทุกฝ่ายอย่างกลมกลืน ไม่เกิดการขัดแย้งและสวนกระแสความต้องการของทุกฝ่าย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การสำรวจนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะหาแนวทางในการพัฒนาการปรับปรุง และคัดเลือกพันธุ์ไก่พื้นเมืองไทยตามความต้องการของผู้เลี้ยงไก่ที่นิยมเลี้ยงไว้เพื่อประโยชน์ด้านต่างๆ ดังนั้นหากรู้ถึงความต้องการของผู้เลี้ยงแล้วนำมากำหนดเป็นเป้าหมายได้ จะสามารถทำให้การพัฒนาไก่พื้นเมืองไทยเป็นไปตามแนวทางที่ได้รับการยอมรับทั้งจากผู้เลี้ยงและนักวิชาการต่อไป

ข้อตกลงเบื้องต้น

๑. ไก่พื้นเมืองไทยหมายถึงไก่ที่เลี้ยงกันทั่วไปโดยมีกำเนิดในแถบทวีปเอเชีย มีลักษณะทั่วไปที่เรียกว่าไก่บ้าน หรือไก่ชน

๒. ไก่ชนหมายถึงไก่พื้นเมืองไทยที่มีการคัดเลือกตัวที่มีความสามารถในการต่อสู้เป็นพิเศษ และได้รับการเลี้ยงดูเพื่อการชนโดยเฉพาะ

๓. การสำรวจมุ่งเน้นที่ไก่เพศผู้

ขอบเขตของการวิจัย

ทำการสำรวจโดยการสอบถามและบันทึกในแบบสอบถามจากเจ้าของไก่ ในพื้นที่ ๔ ส่วนคือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และจังหวัดพื้นที่ชายทะเล แล้วนำผลมาสรุปเป็นประเด็นที่สามารถเชื่อมโยงทางวิชาการให้เหมาะสม ทั้งนี้การวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ มิได้มีนักวิชาการทำไว้ มีเพียงเอกสารจากหนังสือนิตยสารที่มีบทความจากผู้มีประสบการณ์ด้านไก่ชน รวมทั้งจากการพูดคุยสอบถาม ประกอบกับประสบการณ์ของผู้วิจัยที่ได้อยู่ในวงการนี้มานาน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. กระตุ้นให้เกิดการกำหนดลักษณะไก่พันธุ์ไทยให้ชัดเจน และเป็นที่ยอมรับทั่วไปโดยเร็ว
๒. สามารถจัดกลุ่มไก่พื้นเมืองไทยเป็น ๓ ประเภท เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการคัดเลือกและปรับปรุงพันธุ์ไก่พื้นเมืองไทยตามความต้องการของผู้เลี้ยง
๓. การพัฒนาไก่พื้นเมืองไทยทั้ง ๓ ประเภท จะทำให้เกิดความเข้าใจกับคนทั่วไปเกี่ยวกับการเลี้ยงไก่พื้นเมืองไทยหรือไก่ชนมากขึ้น จะลดกระแสการต่อต้าน
๔. กระตุ้นให้เกิดกีฬาชนไก่อย่างถูกต้อง ไม่ทรมาณเกินไปและไม่มุ่งเน้นการพนัน

บทที่ ๒

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย ดำเนินการสำรวจผู้ที่มีความนิยมเลี้ยงไก่พื้นเมืองไทยในเขตพื้นที่ ต่อไปนี้

๑) ภาคกลาง ในเขตจังหวัด กรุงเทพมหานคร นครปฐม ฉะเชิงเทรา ปทุมธานี สระบุรี ลพบุรี
อยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี จังหวัดละอย่างน้อย ๓ ราย

๒) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในเขตจังหวัด นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ขอนแก่น
จังหวัดละอย่างน้อย ๓ ราย

๓) ภาคเหนือ ในเขตจังหวัด เชียงใหม่ ๖ ราย

๔) พื้นที่ชายทะเล ในเขตจังหวัด ชลบุรี ระยอง ตรัง จังหวัดละอย่างน้อย ๓ ราย

วิธีดำเนินการวิจัย

การสำรวจจะมุ่งเน้นเฉพาะผู้เลี้ยงไก่ที่เป็นที่รู้จักกันในพื้นที่แต่ละจังหวัด จึงเป็นผู้ที่อยู่ในวง
การไก่ชน เนื่องจากคนกลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มที่ให้ความสนใจ ติดตาม และมีการพัฒนาไก่ชนที่เลี้ยงอยู่
ตลอดเวลาจะทำให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับไก่ชนได้มากที่สุด ทั้งยังสามารถให้คำแนะนำหรือแนว
ทางในการปรับปรุงพันธุ์ไก่ชนได้ดี แม้ว่าจะป็นมุมมองในเชิงการชนไก่เป็นหลัก

หัวข้อหลักในการสำรวจโดยการสอบถามและบันทึก ตามแนวการสอบถาม ดังนี้

- ๑) ข้อมูลทั่วไปของผู้เลี้ยง วัตถุประสงค์ของการเลี้ยง
- ๒) ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของไก่พื้นเมืองไทยที่เลี้ยงอยู่
- ๓) ข้อมูลเกี่ยวกับการเลี้ยง การป้องกันโรค
- ๔) ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะไก่ที่นิยมและอยากเลี้ยง
- ๕) การบันทึกภาพไก่และชั่งน้ำหนักไก่ตัว

บทที่ ๓

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการสำรวจจะมุ่งเน้นเฉพาะผู้ที่พอจะเป็นที่รู้จักในวงการไถ่ชนของแต่ละจังหวัด จึงเป็นข้อมูลที่เกิดจากผู้นิยมการชกไถ่เป็นส่วนใหญ่ รวมทั้งจากประสบการณ์ของผู้วิจัยที่ได้คลุกคลีอยู่ในวงการไถ่พื้นเมือง

กลุ่มอาชีพหลักของผู้เลี้ยงไถ่ชน

กลุ่มอาชีพของผู้เลี้ยงไถ่พื้นเมืองในทุกภาคของประเทศ จะคล้ายคลึงกันคือ

๑. ผู้ที่เป็นที่รู้จักกันในวงการไถ่พื้นเมือง ส่วนใหญ่มีอาชีพหลักที่มีความมั่นคงในฐานะทางเศรษฐกิจ อาทิเช่น นักการเมือง นายทหาร นายตำรวจ ข้าราชการ พ่อค้า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เนื่องจากมีทุนทรัพย์ในการลงทุน ทำให้เป็นที่รู้จักกันทั่วไปในผู้เลี้ยง นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ที่เป็นที่รู้จักกันนั้นจะมีการนำไถ่เข้าชนเดิมพันในบ่อนไถ่เป็นส่วนใหญ่
๒. ผู้เลี้ยงที่ไม่ค่อยเป็นที่รู้จักกันกว้างขวางส่วนใหญ่เนื่องจากมีอาชีพหลักที่มีรายได้ไม่แน่นอน เช่น ค้าขายทั่วไป ข้าราชการ หรือเกษตรกรระดับชาวบ้านซึ่งไม่ได้มีการลงทุนมาก แต่ชอบและถือว่าเป็นงานอดิเรกเพื่อเสริมรายได้

ลักษณะไถ่พื้นเมืองไทยที่เลี้ยง

สีชน สีชนของไถ่ที่พบมีหลากหลาย ซึ่งแสดงถึงความหลากหลายทางพันธุกรรมในเรื่องสีชน สีชนจะสังเกตจากสีของขนสร้อยคอและสร้อยหลังในไถ่เพศผู้เป็นหลัก สำหรับไถ่เพศเมียนั้นจะสังเกตได้ยากกว่าโดยสังเกตจากสีพื้นตัวและประวัติของ พ่อแม่ สีไถ่พื้นเมืองไทยจากการสำรวจ พบว่ามีสีที่พบหลายสีในทุกภาคที่ทำการสำรวจ มีชื่อเรียกสีไถ่เพศผู้ตามความเข้าใจในผู้เลี้ยงไถ่ ดังนี้

๑. สีเหลืองหางขาว (สร้อยสีเหลืองเงา พื้นตัวดำ) ภาพที่ ๑, ๒, ๑๕ และ ๑๖
๒. สีประดู่หางดำ (สร้อยสีแดงถึงน้ำตาลเข้ม พื้นตัวดำ) ภาพที่ ๗, ๘ และ ๑๗
๓. สีเขียว (สร้อยสีดำเงามัน พื้นตัวดำ) ภาพที่ ๑๔
๔. สีเทา (ดูจากสีพื้นตัว) ภาพที่ ๑๑, ๑๒ และ ๑๕
๕. สีโยดอกหมาก ทางเหนือเรียกสีตา (สร้อยสีขาวเงา พื้นตัวสีดำหรือมีลายขาวดำ) ภาพที่ ๕ และ ๑๐
๖. สีขาวหรือสีซี (สร้อยขาว พื้นตัวขาว) ภาพที่ ๖ และ ๑๘

๗. สีแดงนกรวด (สีสร้อยแดงเงา พื้นตัวแดงน้ำตาล) ภาพที่ ๕
 ๘. สีลายกาเหว่า (ลายเทา-ขาวทั้งตัว) ภาพที่ ๓
 ๙. สีลายอื่นๆ เช่น ลายน้ำตาล สีดำง ปะปนหลายสี ภาพที่ ๑๓ และ ๒๐

ขนาดน้ำหนัก ในการสำรวจจะทำการชั่งน้ำหนักไก่ไว้ด้วย พบว่าในไก่กลุ่มภาคเหนือจะมีขนาดน้ำหนักที่ค่อนข้างน้อย ขนาดจะเล็กกว่าไก่พื้นเมืองในภาคกลาง ตะวันออกเฉียงเหนือและพื้นที่ชายทะเลคือ

	ช่วงน้ำหนักที่สำรวจพบ (กก.)	ขนาดน้ำหนักเฉลี่ย (กก.)
ภาคเหนือ	๑.๘ – ๒.๕	๒.๓
ภาคกลาง	๒.๘ – ๔.๓	๓.๓
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๒.๖ – ๓.๘	๓.๒
พื้นที่ชายทะเล	๓.๐ – ๔.๑	๓.๓

ชั้นเชิงชน ในเรื่องของชั้นเชิงการชนนั้น ได้ทำการจำแนก ดังนี้

ไก่ที่มีชั้นเชิงมาก	เรียก	ไก่เชิง
ไก่ที่มีชั้นเชิงน้อยแต่ตีเจ็บ	เรียก	ไก่ตี

ภาคเหนือ ส่วนมากจะเลี้ยงไก่ที่ไม่ค่อยมีชั้นเชิง แต่มีความเร็วในการตี และตีได้แผลที่เจ็บปวด ที่เรามักเรียกว่าเป็นลักษณะการตีแบบไก่ของพม่า อาจได้รับอิทธิพลมาจากพม่า ทำให้มีความนิยมมากในพื้นที่ภาคเหนือ และไก่พวกนี้จะมีขนาดที่ค่อนข้างเล็กเพื่อความไวในการตี

สำหรับ ภาคกลาง และเขตพื้นที่ชายทะเล จะพบว่าเป็นไก่เชิงส่วนมาก ที่เลี้ยงกันคือมีชั้นเชิงมาก สามารถเอาตัวรอด หลบหลีกเก่ง และจะตีเมื่อมีโอกาส ไก่พวกนี้จะมีลีลาการตีที่สวยงามน่าดูมาก จนมีการเรียกท่าของการตีต่างๆ มาแต่โบราณ

ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือนั้นจะได้รับอิทธิพลมาจากทั้งทางภาคกลาง ภาคเหนือ และเริ่มมีความนิยมไก่จากเวียดนาม ทำให้ไก่ในเขตนี้ จะมีความหลากหลายของการชน มีชั้นเชิงไม่มากนัก แต่สามารถตีเร็วและเจ็บ มีความอดทน

วัตถุประสงค์ของการเลี้ยงไก่พื้นเมืองไทย

เราสามารถกล่าวโดยรวมได้ว่า ไก่พื้นเมืองไทยที่คงอยู่ถึงปัจจุบันนี้ได้ เนื่องมาจากความนิยมในเรื่องของการต่อสู้ ซึ่งสร้างการดึงดูดให้เกิดความนิยมเลี้ยงสืบทอดมา ไม่เกิดการสูญพันธุ์ไป ทั้งยังมีการพัฒนาขึ้นมาเรื่อยๆ อย่างไรก็ตาม จากการสำรวจในกลุ่มผู้นิยมไก่ จะพบว่าเลี้ยงไว้เพื่อการชนโดยเฉพาะ ส่วนเพื่อเป็นอาหารบริโภคนั้นเป็นผลพลอยได้จากไก่ที่ไม่เก่ง ไม่สวยและต้องการคัดทิ้ง

หากเรียงลำดับของวัตถุประสงค์ในการเลี้ยงไก่พื้นเมืองไทยตามการสำรวจ จากมากไปน้อย จะได้ผลดังนี้

๑. เลี้ยงไว้เพื่อวัตถุประสงค์การชน ต่อสู้
๒. เลี้ยงไว้เพื่อวัตถุประสงค์เป็นอาหารบริโภคในครัวเรือน จะเป็นผลพลอยได้
๓. เลี้ยงไว้เพื่อวัตถุประสงค์ความสวยงาม ยังพบไม่มาก

ลักษณะการเลี้ยง

จากการสำรวจ พบว่ายังมีลักษณะการเลี้ยงทุกรูปแบบ คือ

๑. การเลี้ยงแบบดั้งเดิม คือเลี้ยงปล่อยตามธรรมชาติ ให้ไก่หาอาหารเอง ให้อาหารเสริมเล็กน้อย ให้ไก่หาที่นอนตามต้นไม้ ใต้ถุนบ้าน หรือทั่วไป ไม่ได้พิถีพิถันมาก อัตราการตายและสูญเสียจะเกิดสูง
๒. การเลี้ยงขังเล้าตลอด โดยสร้างเล้าไก่ขังตลอดเวลา ขนาดเล้ากะพอประมาณ หาอาหารมาให้ตลอด จะดูแลไก่ได้สะดวกขึ้น
๓. การเลี้ยงแบบกึ่งขัง กึ่งปล่อย คือสร้างเล้าไว้ให้ไก่นอน แต่สามารถออกไปหากินได้บ้าง โดยกันรั้วล้อมพื้นที่ไว้ แบบนี้ จะทำให้ไก่แข็งแรง และสามารถควบคุมดูแลได้
๔. การเลี้ยงแบบฝึกเพื่อเตรียมตัวสำหรับการชน แบบนี้จะพบว่าหากจะมีการนำไก่ไปชน จะต้องมีการดูแลเป็นพิเศษ แบบเก็บตัวนักกีฬา มีการใช้ยาบำรุง การออกกำลังกาย การฝึกซ้อมตามระยะ

การเลี้ยงไก่พื้นเมืองไทย ไม่ว่าจะเลี้ยงแบบใด สิ่งที่สังเกตพบว่าคุณไม่ได้ก็คือ สุ่มไก่ ซึ่งจะดูเหมือนเป็นเอกลักษณ์พิเศษของการเลี้ยงไก่พื้นเมือง เป็นสิ่งควบคู่กับการเลี้ยงไก่ ไม่ว่าจะแห่งใดจะพบว่าทุกบ้านมีสุ่มไก่

อาหารที่ใช้เลี้ยงไก่

อาหารที่ใช้เลี้ยงไก่พื้นเมืองนั้น พบว่าอาหารหลักคือข้าวเปลือก แต่พบว่ามีการใช้หัวอาหารไก่สำเร็จรูปเข้ามาเสริมในช่วงอายุน้อย มีการใช้ยาบำรุง ในบ้านที่เลี้ยงปล่อยก็อาศัยเศษอาหารที่เหลือจากการบริโภค นำมาใช้เลี้ยงด้วย

การป้องกันโรค

สิ่งที่สำรวจพบเกี่ยวกับการป้องกันโรคในไก่ มีดังนี้

๑. การใช้ยาถ่ายพยาธิทั้งสมุนไพร และยาแผนปัจจุบัน

๒. การใช้วัคซีนป้องกันโรค มีการป้องกันโรคนิวคาสเซิล หลอดลมอักเสบ อหิวาต์ และฝีดาษ แต่พบว่าผู้เลี้ยงมิได้ให้ความสนใจมาก เว้นแต่ผู้เลี้ยงที่เลี้ยงในเชิงพาณิชย์ อาจเป็นเพราะความสะดวกในการจัดหาวัคซีน

ลักษณะไก่พื้นเมืองไทยที่นิยม

สีขน

ในกลุ่มที่ทำการศึกษาสำรวจ มิได้มีความจำเพาะเจาะจงในเรื่องของสีเท่าใดนัก เพียงแต่ขอให้ไก่มีฝีมือ ดีเก่ง ทำให้มีความหลากหลายในสีไก่ ความนิยมในเรื่องสีไก่ในภาคเหนือ ดูจะไม่มีบทบาทเลย ส่วนในพื้นที่ที่เหลือทุกภาคแล้วความนิยมในเรื่องของสีไก่ จะเป็นตามลำดับ คือ สีเหลืองหางขาว และสีประดู่หางดำ ส่วนสีอื่นๆ แล้วแต่บุคคล

รูปร่าง

ความนิยมในรูปร่างไก่ จะเป็นความสมส่วนทั้งร่างกาย คือ สง่างาม ไม่สูง ไม่เตี้ยเกินไป ลำสัน แข็งแรงตามที่คนโบราณบอกไว้

ขนาดน้ำหนัก ไก่ที่นิยมในภาคต่างๆ จะมีขนาดจากการสำรวจ คือ

	นิยมขนาดน้ำหนัก	กิโลกรัม
ภาคเหนือ	๒.๒ ถึง ๒.๓	”
ภาคกลาง	๓.๐ ถึง ๓.๕	”
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๒.๘ ถึง ๓.๓	”
พื้นที่ชายทะเล	๓.๐ ถึง ๓.๕	”
ชั้นเชิงชน		
ภาคเหนือ	นิยมไก่ตีเจ็บ ตีเร็ว ไม่นั่นชั้นเชิง	
ภาคกลาง	นิยมไก่ชั้นเชิงและตีเจ็บ	
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	นิยมไก่ตีเจ็บ มีเชิงเล็กน้อยและอดทน	
พื้นที่ชายทะเล	นิยมไก่ชั้นเชิงและตีเจ็บ	

รูปที่ 1 ไก่เทศผู้ตีเหล็กหางขาว

รูปที่ 2 ไก่เทศผู้ตีเหล็กหางขาว

รูปที่ 3 ไก่เทศผู้ลายกาเหว่า

รูปที่ 4 ไก่เทศผู้สีเหลือง

รูปที่ 5 ไก่เพศผู้สีแดงนกกกรด

รูปที่ 6 ไก่เพศผู้สีขาวปลอด (ไก่ซี)

รูปที่ 7 ไก่เพศผู้สีประดู่หางดำ

รูปที่ 8 ไก่เพศผู้สีประดู่หางดำ

รูปที่ 9 ไก่เพศผู้สีโยดอกหมาก

รูปที่ 10 ไก่เพศผู้สีโยดอกหมาก

รูปที่ 11 ไก่เพศผู้สีเทา

รูปที่ 12 ไก่เพศผู้สีเทา

รูปที่ 13 ไก่เพศผู้สีด่าง

รูปที่ 14 ไก่เพศผู้สีเขียว (ดำเงา)

รูปที่ 15 ไก่เทศเมียเหลืองหางขาว

รูปที่ 16 ไก่เทศเมียเหลืองหางขาว

รูปที่ 17 ไก่เทศเม็กซิกันประดำ

รูปที่ 18 ไก่เทศเม็กซิกันสีขาว

รูปที่ 19 ไก่เพศเมียสีเทา

รูปที่ 20 ไก่เพศเมียสีลายแดง

บทที่ ๔

บทสรุป

สรุปผลการวิจัย

จากการสำรวจด้วยการสอบถามพบว่าส่วนใหญ่ผู้เลี้ยงกลุ่มที่ทำการวิจัยจะมีวัตถุประสงค์การเลี้ยงไก่พื้นเมืองเพื่อการชนเป็นหลัก เนื่องจากสาเหตุดังนี้

๑) สามารถทำรายได้แบบเพิ่มมูลค่าไก่ได้สูงกว่าปกติค่อนข้างมาก โดยไก่ที่เก่งนั้นจะมีราคาสูงตามความสามารถในการชน ตั้งแต่ ๒,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ บาทโดยเฉลี่ยและ อาจมีบางตัวราคาเป็นเรือนแสน

๒) เป็นความภาคภูมิใจที่มีไก่เก่งในครอบครอง สิ่งนี้จึงไม่สามารถประเมินเป็นมูลค่าได้เรียกว่าเป็นความสุขทางใจ

๓) ไม่ได้มีการพัฒนาหรือปรับปรุงพันธุ์ไปในด้านอื่นอย่างจริงจัง ทำให้เกิดความเข้าใจว่าไก่พื้นเมืองไทยเลี้ยงไว้เพื่อชนกันเป็นวัตถุประสงค์หลัก จะเห็นได้ว่าเรามักเรียกไก่พื้นเมืองไทยจนติดปากว่า “ไก่ชน”

อย่างไรก็ตาม ผู้เลี้ยงได้อาศัยไก่ที่เลี้ยงไว้เป็นอาหารด้วย สำหรับไก่ตัวที่ไม่เก่งหรือมีลักษณะที่ไม่ถูกใจ ไก่พื้นเมืองไทยจึงเป็นแหล่งโปรตีนที่มีคุณภาพโดยไม่ต้องไปซื้อหาจากที่อื่น หากมีมากก็จะจำหน่ายไปเพื่อให้ผู้อื่นได้บริโภค

ผู้เลี้ยงในภาคกลาง พื้นที่ชายทะเล และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความสนใจในเรื่องสีของไก่ตามลำดับ แต่ในภาคเหนือผู้เลี้ยงไม่สนใจเรื่องสี ความสวยงามเนื่องจากไก่ในเขตภาคเหนือมีขนาดค่อนข้างเล็ก หากนำมาประกวดก็จะมีโอกาสน้อย และหากจะปรับปรุงพันธุ์ให้มีขนาดใหญ่ขึ้น ก็กลัวว่าจะทำให้ลักษณะเด่นในการต่อสู้เสียไป

การเลี้ยงไก่พื้นเมืองนั้น ค่อนข้างต้องมีการดูแลที่เป็นพิเศษ เนื่องจากมีสัณฐานที่ดูร้ายและชอบต่อสู้กัน การนำมาเลี้ยงในระบบฟาร์มจึงมีปัญหาการจิกกันมาก หากเลี้ยงไม่มากในครัวเรือน จะเหมาะสมกว่า อย่างไรก็ตามหากมีการพัฒนาในด้านเพื่อการบริโภค อาจมีการปรับปรุงพันธุ์ให้ลดความดูร้ายได้

ในการเลี้ยงไก่พื้นเมืองนอกจากโรคระบาดที่สำคัญ เช่น โรคนิวคาสเซิล โรคอหิวาต์ โรคหลอดลมอักเสบ และโรคฝีดาษที่ต้องมีการป้องกันโดยใช้วัคซีนแล้ว ยังมีอาการเฉพาะที่ต่างๆอีกมากมายที่

เป็นปัญหาสำหรับการเลี้ยงไก่ไว้เพื่อชน เช่น ดินบวมเป็นหนอง อกบวมเป็นปรวด ตาเจ็บ ขาอ่อน เป็นต้น ซึ่งจะทำให้สภาพร่างกายไม่สมบูรณ์

จากการสำรวจพบสีไก่ได้ทุกสีในไก่ทุกพื้นที่ แล้วแต่ความนิยม ซึ่งประกอบด้วยสี ต่อไปนี้

๑. สีเหลือง
๒. สีประดู่
๓. สีขาว
๔. สีเขียว (ดำเงา)
๕. สีโศดอกหมาก
๖. สีแดงนกกกรด
๗. สีเทา
๘. สีลายกาเหว่า
๙. สีลายแดง
๑๐. สีต่าง

สีที่นิยมในกลุ่มภาคกลาง ตะวันออกเฉียงเหนือและพื้นที่ชายทะเล คือ สีเหลืองที่มีหางสีขาวแซม และสีประดู่หางสีดำ ส่วนในภาคเหนือนั้นนิยมทุกสี

ไก่ที่นิยมเลี้ยงนั้น นอกจากสีที่ต้องการแล้ว หลายพื้นที่ต้องการไก่ขนาดใหญ่ น้ำหนัก ๓.๐ ถึง ๓.๕ กิโลกรัม เนื่องจากเป็นขนาดที่ไม่ใหญ่ ไม่เล็กเกินไป นอกจากพื้นที่ภาคเหนือซึ่งนิยมไก่ที่มีขนาดค่อนข้างเล็กน้ำหนัก ๒.๒ ถึง ๒.๗ กิโลกรัม รูปร่างที่นิยมคือสง่างาม ลำสัน สมส่วนตามตำราโบราณ สำหรับความนิยมเรื่องการต่อสู้ นั้น นิยม ไก่เชิงที่ตีได้เจ็บปวด วางแผลดี ส่วนภาคเหนือจะนิยมที่ความรวดเร็วในการตีด้วย

ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาการปรับปรุงคัดเลือกพันธุ์ไก่พื้นเมืองไทย

การเลี้ยงในประเทศไทยกำเนิดมานานแต่โบราณ มีการสืบทอดทั้งศาสตร์และศิลป์ในการเลี้ยง การปรับปรุงพันธุ์ ถือว่าเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีค่ายิ่ง การเลี้ยงไก่พื้นเมืองไทยนี้มีลักษณะที่แปลกคือ ผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญมักจะหวงวิชา ไม่ยอมบอกเล่าให้ผู้อื่น หรือบอกไม่หมด อาจเนื่องจากการกลัวว่าจะมีคู่แข่งแล้วนำไก่มาชนกับไก่ของตน ความเชื่อนี้ น่าจะเป็นความเชื่อที่อยู่บนพื้นฐานของวิถีชีวิตชาวบ้าน ดังนั้นหากมีการกำหนดแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจน จะทำให้ไก่พื้นเมืองไทยมีการพัฒนาไปตามความต้องการของผู้ที่นิยมเลี้ยง

สมาคมอนุรักษ์และพัฒนาไก่พื้นเมืองไทยมีแนวทางในการอนุรักษ์ให้เกิดกีฬาชนไก่แทนการชนไก่หรือตีไก่ที่ชาวบ้านคุ้นเคย ดังนั้นจึงเกิดกติกา ของกีฬาชนไก่เกิดขึ้น โดยมีเป้าหมายที่จะลดการทรมานสัตว์ และจัดระเบียบการเล่นการพนันให้อยู่ในกรอบมากขึ้น อีกวัตถุประสงค์คือการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาทางด้านลีของไก่ไทย โดยกำหนดคุณสมบัติพิเศษไก่ไทยขึ้นตามลีชนที่มีความนิยมและพบจริงในประเทศไทย

แนวทางในการพัฒนาไก่พื้นเมืองไทยนั้น หากนำข้อเด่นต่างๆของไก่ไทยออกมาพิจารณาแล้วจัดเป็นหมวดหมู่ที่สามารถเป็นไปได้ สอดคล้องกันระหว่างความต้องการของผู้เลี้ยงกับหลักทางด้านวิชาการแล้ว สามารถจัดกลุ่มแนวทางพัฒนา ปรับปรุงไก่พื้นเมืองไทยได้ ๓ แนวทางตามลักษณะเด่น ของไก่ไทย คือ

๑) พัฒนาและปรับปรุงพันธุ์ในแนวทางการนำมาใช้ประโยชน์ด้านการบริโภค โดยใช้จุดเด่นในด้านรสชาติและปริมาณของเนื้อที่ดี จะเกิดสายพันธุ์ไก่ไทยที่เด่นในด้านเนื้อขึ้นอีกมากมาย แนวทางนี้จะเป็นการสร้างฐานทางด้านเศรษฐกิจในระดับประเทศได้ ซึ่งรัฐบาลควรเป็นผู้นำในแนวทางนี้

๒) พัฒนาและปรับปรุงพันธุ์ในเรื่องของลีชนที่มีความหลากหลายตามสภาพธรรมชาติอยู่แล้ว ซึ่งทางด้านนี้ก็มีการเริ่มต้นจากการกำหนดคุณสมบัติพิเศษไก่ไทยไว้บ้างแล้วโดยสมาคมฯ ส่วนนี้จะสนองความต้องการของผู้เลี้ยงในส่วนที่ต้องการความสวยงามของไก่ เลี้ยงไว้เพื่อผ่อนคลายยามว่าง

๓) พัฒนาและปรับปรุงพันธุ์ในแนวกีฬา นั่นก็คือการนำความเก่ง ความอดทนในการต่อสู้ของไก่ไทยมาใช้ประโยชน์ แนวทางนี้ชาวบ้านหรือผู้ที่นิยมด้านนี้ได้ทำกันมาตลอดอยู่แล้ว จนเกิดไก่ไทยสายพันธุ์ท้องถิ่นที่มีลักษณะการชนเฉพาะ เช่น ไก่เชิงเมืองตราด ไก่ใต้ ไก่เหนือ ไก่ไทยลูกผสม เป็นต้น

ตามสภาพความจริงแล้วในระดับของผู้เลี้ยงนั้นจะมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ การใช้ประโยชน์จากไก่พื้นเมืองที่อยู่แล้ว แต่หากขาดความสนใจจากนักวิชาการที่มักจะมองข้ามของไทยๆ สนใจแต่ของต่างประเทศ ในปัจจุบันได้มีนักวิชาการเริ่มให้ความสนใจกันมากขึ้น ดังนั้นการประสานความเข้าใจใน

ต่างประเทศ ในปัจจุบันได้มีนักวิชาการเริ่มให้ความสนใจกันมากขึ้น ดังนั้นการประสานความเข้าใจในความต้องการของผู้เลี้ยงกับนักวิชาการจึงมีความสำคัญในเบื้องต้น มิฉะนั้นจะเกิดสภาพ ต่างคนต่างไป วังวนเวียนในการพัฒนาไก่พื้นเมืองไทยเหมือนอดีตที่ผ่านมา

จากการสำรวจในครั้งนี้จะเห็นว่าความนิยมในการเลี้ยงไก่พื้นเมืองไทยนั้นมีจุดเริ่มมาจากการนิยมนำไก่มาชนต่อสู้กัน ทั้งนี้เป็นสิ่งที่สืบทอดมาจากคนรุ่นก่อนๆ ทำให้ไก่พื้นเมืองไทยกลายเป็นไก่ชนไปโดยปริยาย การปรับปรุงที่ผ่านมาก็เป็นการปรับปรุงที่ผู้เลี้ยงไก่กำหนดให้เป็นไปตามความประสงค์ในเรื่องของการชน มีการพัฒนาในเรื่องของสีเกิดขึ้นแต่กระแสนี้ยังไม่แรงนัก ส่วนสำคัญที่ถูกละเลยกันมาคือการพัฒนาเพื่อการบริโภค แม้จะมีการนำไก่ไทยมาผสมข้ามพันธุ์กับพันธุ์ต่างประเทศก็ยังไม่สนองความต้องการของผู้บริโภค การพัฒนาการปรับปรุงพันธุ์ที่ผ่านมาไม่มีการกำหนดแนวทางอย่างชัดเจนว่าจะพัฒนาไปทางใด ดังนั้นผู้วิจัยขอเสนอแนวทางหลักเพื่อให้เป็นแผนการพัฒนาการปรับปรุงและคัดเลือกพันธุ์ไก่พื้นเมืองไทย ดังนี้

- ๑) กำหนดลักษณะไก่พันธุ์ไทยให้ชัดเจนตามลักษณะพันธุ์รวมให้เป็นมาตรฐาน (Roberts. 1997)
- ๒) จัดกลุ่มไก่ตามลักษณะเด่นของไก่ไทยเพื่อพัฒนาและปรับปรุงให้เกิดเป็นสายพันธุ์ต่างๆ
- ๓) สร้างความเข้าใจกับคนทั่วไปเกี่ยวกับการเลี้ยงไก่พื้นเมืองไทยว่ามีประโยชน์ในหลายด้าน
- ๔) ลดกระแสการต่อต้านการทรมานสัตว์จากการชนไก่
- ๕) พยายามควบคุมการเล่นการพนันในวงการไก่ชนให้อยู่ในกฎเกณฑ์

บรรณานุกรม

ปรีชา ลักษณะพฤษา (๒๕๔๒). ไก่ชน ๒. สำนักพิมพ์สัตว์เศรษฐกิจ แมกกาซีน: กรุงเทพมหานคร.

พน นิลผึ้ง (๒๕๔๒). คัมภีร์ไก่ชน. หจก. กรีนพ้อยท์ โปรดักส์ (๑๙๙๙): กรุงเทพมหานคร.

Roberts, V. 1997. British Poultry Standards. The Blackwell Science Ltd: Great Britain.

ภาคผนวก

กติกาการแข่งขันชนไก่สมัครเล่น

1. ลงทะเบียนทำประวัติสายพันธุ์ และชั่งน้ำหนัก
2. เปรียบไก่โดยใช้น้ำหนักและส่วนสูง เป็นเกณฑ์
3. ไก่ที่แข่งขัน ต้องสวมเดือยด้วยนวมมาตรฐานของสนาม
4. เข้าปาก เสริมปีกไก่ได้ก่อนการแข่งขัน
5. แข่งขัน 5 ยกๆ ละ 10 นาที พัก 3 นาที
6. การให้น้ำให้ในถาดมุมของตนภายในสนาม โดยใช้น้ำ ขนไก่แวงคอ และข้าวสุกของทางสนาม
7. ไม่มีการใช้หัว ถ่างตาและเย็บแผลระหว่างพักยก
8. ห้ามใช้น้ำมันหม่อง สารเคมีใดๆ และยาได้ปี เมื่อตรวจพบถูกปรับแพ้
9. ระหว่างการแข่งขัน แพ้วิ่งหนี หันหลังให้ไม่สู้ 3 ครั้ง นอนหรือหมอบ จับให้ลุกขึ้นสู้ไม่สู้ 3 ครั้ง ถือว่าแพ้เทคนิคหนีอกเอาท์
10. ไก่ที่เข้าแข่งขัน ปากหลุดหรือปากถอดตาปีคมีเลือดวิ่งเข้าตาตำ และบาดแผลในอุลยพินิจของแพทย์สนาม เห็นว่าไม่ควรแข่งขันต่อไป จะยุติการแข่งขัน ถือว่าแพ้อาร์เอสซี
11. การให้คะแนน ใช้ระบบคอมพิวเตอร์ โดยกรรมการ 3 ท่าน กคให้คะแนนตั้งแต่ยกที่ 4
 - 11.1 ตีถูกคู่ต่อสู้ชัดเจน 1 คะแนน (กรรมการ 2 ใน 3 ให้จึงได้คะแนน)
 - 11.2 ตีถูกคู่ต่อสู้แล้วออกอาการชัดเจน 2 คะแนน (กรรมการ 2 ใน 3 ให้จึงได้คะแนน)
12. เมื่อจบการแข่งขัน กรรมการสนามจัดประมูลไก่ทั้งคู่

หมายเหตุ

นอกเหนือจากกติกาที่กำหนดสนามเป็นผู้ตัดสิน

ตารางการเปรียบเทียบไกโดยใช้น้ำหนักเป็นเกณฑ์

1. รุ่นสตรอเวท	นน.	2.90-2.99	กก.
2. รุ่นฟลายเวท	นน.	3.00-3.09	กก.
3. รุ่นแบนตั้มเวท	นน.	3.10-3.19	กก.
4. รุ่นซูเปอร์แบนตั้มเวท	นน.	3.20-3.29	กก.
5. รุ่นเฟเธอร์เวท	นน.	3.30-3.39	กก.
6. รุ่นไลท์เวท	นน.	3.40-3.49	กก.
7. รุ่นซูเปอร์ไลท์เวท	นน.	3.50-3.59	กก.
8. รุ่นไลท์มิคเคิลเวท	นน.	3.60-3.69	กก.
9. รุ่นมิคเคิลเวท	นน.	3.70-3.79	กก.
10. รุ่นซูเปอร์มิคเคิลเวท	นน.	3.80-3.89	กก.
11. รุ่นไลท์เฮฟวีเวท	นน.	3.90-3.99	กก.
12. รุ่นเฮฟวีเวท	นน.	ไม่จำกัดน้ำหนัก	

ข้อเสนอแนะกีฬาชนไก่ ยุคโลกาภิวัตน์

- ให้ไก่ชน 5 อัน (ยก) ยกๆ ละ 10 นาที พัก 10 นาที สลับคู่
ข้อดี - ไก่จะไม่ได้รับบาดเจ็บมาก มีเวลาให้น้ำและพักผ่อนเต็มที่ เลือดไม่ออกดับ
 ไก่ไม่เป็นอันตราย
- อุปกรณ์การให้น้ำกำหนดให้มี น้ำสะอาด ผ้าให้น้ำ ขนไก่ เข็ม-ด้าย
ข้อดี - ทำให้ไก่สดชื่น ป้องกันอุบัติเหตุทางปาก
- อาหารและน้ำ น้ำสะอาด น้ำมะพร้าวอ่อน ใส้แดงกวา ข้าวสุกบด
ข้อดี - เพิ่มกำลังไก่ ไก่สดชื่น
- มีเครื่องป้องกัน เตือยพันพลาสติก 3 รอบ สวมนม พันสนับแข้งสีน้ำเงิน-แดง
 ด้ายกระสังปาก
ข้อดี - ป้องกันอุบัติเหตุและอันตราย
- ขณะชนไก่เกิดอุบัติเหตุ ตาบอด กระดูก ปีก คอ ขา นิ้ว ออก ปาก เตือยหัก แพทย์สนามให้ยุติ
 การชน เอาผลการให้คะแนนของกรรมการ 3 คน ตัดสิน
ข้อดี - ประชุมพยาบาลได้ทันท่วงที ไม่ทรมานไก่

6. ไก่ฟ่ายใดถูกตีจนไม่อยู่ในสภาพที่จะสู้ได้ หรืออาจจะเกิดอันตรายต่อไก่ถึงตาย หรือพิการ ให้กรรมการในสังเวียน ปรึกษากรรมการอื่นๆ ยุติการชนจับเป็นฝ่ายแพ้ได้
ข้อดี - ไม่เป็นการทรมานไก่
7. ให้มีกรรมการ 4 คน 4 คนทำหน้าที่ห้ามไก่ในสังเวียน 3 คนทำหน้าที่ให้คะแนนข้างสังเวียน
ข้อดี - หลายตาดีกว่า 2 ตา ยุติธรรมดี
8. กรรมการตัดสินต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ความยุติธรรม ผ่านการอบรมและคัดเลือกมาเป็นอย่างดี มีเกียรติบัตรรับรอง
ข้อดี - รู้จริง เทียงตรง ยุติธรรม
9. ไก่ตีถูกจะแจ้งชดเชย ตามกระบวนเชิงไก่ทั้ง 8 เชิง จะตีเจ็บ ตีหัก ตีเง ให้ 1 คะแนน เท่ากันหมด กรรมการ 2 ใน 3 ให้ถือว่าได้ 1
ข้อดี - ส่งเสริมไก่เก่ง เชิงดี ตีแม่น ตีเร็ว
10. ควรใช้ระบบคอมพิวเตอร์กดให้คะแนน
ข้อดี - สะดวก รวดเร็ว แม่นยำ

ข้อควรคำนึง

ไก่มีอุณหภูมิปกติ 40 องศาเซลเซียส หรือประมาณ 105 องศาฟาเรนไฮท์ ซึ่งร้อนกว่าอุณหภูมิร่างกายคนและอากาศปกติ ต้องให้น้ำให้เปียกทั้งตัว เพื่อจะได้ป้องกันความร้อนให้ระบายความร้อนออกได้ง่าย ไก่จะไม่เหนียวไม่หอบ ถ้าไกร้อนจัด ตัวแห้ง เหนียว หอบ ความร้อนสูงมากจะเป็นอันตรายต่อตัวไก่ คือ ถ้าร้อนจัดเลือดจะออกในตับ ตับปริแตกไก่อาจตายหรือพิการได้ ที่นำมาใช้เรียกกันในภาษาคนว่า ร้อนตับแตกตาย ก็มาจากไก่นี้เอง จึงต้องให้น้ำให้เปียกทั่วและพักจนหายหอบ จึงจะไม่เป็นอันตราย

สมุนไพรที่ใช้กับไก่ชน

สมุนไพรที่ใช้กับไก่ชน คนโบราณรู้จักใช้สมุนไพรมาใช้ประโยชน์ในทางเป็นอาหาร และยารักษาโรคได้ดีชะงัด มีผลข้างเคียงน้อย เมื่อนำไปใช้กับคนแล้ว ยังนำไปใช้กับสัตว์ได้ผลอีก และใช้สืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน ยังเป็นที่นิยมและยอมรับกันอยู่ในที่นี้จะขอยกตัวอย่างสมุนไพรที่ใช้กับคน และนำมาใช้กับไก่ชน ได้ผลดีด้วย มีดังนี้

ขมิ้นชัน – ขมิ้นอ้อย

ใช้หัวหรือเหง้า **สรรพคุณ**ทางอาหาร มีวิตามินบี ซี แคลเซียมสูง ใช้ดับคาวอาหารทำให้กลิ่นรสดี นำรับประทาน **สรรพคุณ**ทางยา รักษาโรคผิวหนัง ขับลมในกระเพาะ แก้ไข้ตัวร้อน

ไพล

ใช้หัวหรือเหง้า **สรรพคุณ**ทางยา ใช้ประคบหรือทาแก้ฟกช้ำดำเขียว ผ่อนคลายทำให้เลือดลมเดินสะดวก แก้ไข้ในและเสมาน้ำใส

กระชาย

ใช้เหง้าและราก **สรรพคุณ**ทางอาหาร มีรสเผ็ด ช่วยดับกลิ่นคาวได้ดี จึงใช้กระชายผัดเผ็ดอาหารที่คาวจัดๆ เช่น ปลาไหล กบ รสร้อนแรงและกลิ่นหอม ใช้แกง หลน ต้ม เป็นตัวชูรสดี มีสารอาหารเกลือแร่ แป้ง ไขมัน แคลเซียม วิตามินเอสูง **สรรพคุณ**ทางยา แก้ปวดท้อง มวนท้อง ท้องอืดเพื่อ แน่นจุกเสียด และช่วยขับลมในกระเพาะอาหารระบบการย่อยอาหารดี และบำรุงกำลัง

ขิง – กระเทียม

ใช้ได้ทั้งต้นเลย โดยเฉพาะเหง้า แข็ง มี **สรรพคุณ**ทางอาหาร มีวิตามินบี แคลเซียม ธาตุเหล็กสูง ใช้ทำอาหารทำขนมได้ ต้ม แกง ผัด ตับ คาวและทำให้รสดี **สรรพคุณ**ทางยา แก้ลมวิงเวียน ท้องอืดเพื่อแก้โรคเลือดกำเดาไหล โรคนิว ตาเปียก และขับลมในกระเพาะ เจริญอาหาร แก้ไข แน่นหน้าอก ละลายเสมหะ

ตะไคร้

มีวิตามินเค บี แคลเซียม **สรรพคุณ** ดับคาว ขับปัสสาวะบำรุงธาตุ เจริญอาหาร ทำให้ระบบหายใจคล่องตัว แก้ฟกช้ำ เลือดขัดขอก

ฟ้าทะลายโจร

สรรพคุณทางยา แก้ไข้หวัด ลดความดันโลหิตสูง แก้อักเสบ เจ็บคอ ระบบทางเดินอาหารผิดปกติ ท้องเสีย ป้องกันรักษาโรกระบบทางหายใจได้ดี เช่น หวัดไอ มีเสลดในลำคอมาก

มะขาม – ส้มป่อย

มีวิตามินเอ บี ซี แคลเซียมมาก ใช้ปรุงทำอาหารและรับประทานสดๆ มีรสเปรี้ยวอร่อยกว่า มะนาวและน้ำส้ม สรรพคุณทางยา ใบ เนื้อ ฝัก ขับเสมหะ ระบายอ่อนๆ เมล็ดแก้ท้องเสียและขับพยาธิ

ดอกขจร หรือ ดอกสลิด

กลิ่นหอมมีคุณค่าทางอาหารสูง ต้ม แกง ผัดก็ได้ สรรพคุณทางยา ใช้ถอนพิษ แก้เบื่อเมา จากการกินของผิดสำแดงหรือเป็นพิษ กระตุ้นให้เจริญอาหาร คนโบราณใช้รากขจรหยอดตาไก่

ตำลึง

มีคุณค่าทางอาหารสูง มีวิตามินเอ แคลเซียม โปรตีน ไขมัน คาร์โบไฮเดรต ฟอสฟอรัส เหล็ก ใช้ประกอบอาหารได้หลายอย่าง รสชาติอร่อย สรรพคุณทางยา รักษาอาการแพ้ อักเสบ แก้พิษ แมลงกัดต่อย และพิษจากใบไม้อื่นๆ ยางที่ลำต้นรักษาเฉพาะตาไก่ที่เจ็บหรืออักเสบ จะเป่ายางตำลึงใส่ตาจะหาย

มะพร้าว

มะพร้าวเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีคุณค่ามากคุณค่าทางอาหารมีมาก โดยเฉพาะไขมันสูง ส่วนของมะพร้าวใช้ได้เกือบทั้งต้น ใช้ประกอบอาหารได้หลายอย่าง รวมทั้งกินสดๆ ด้วย สรรพคุณทางยา แก้กระหายน้ำ แก้เจ็บปากเจ็บคอ แก้ท้องเสีย ยาระบายแก้พิษไข้ แก่นิว ขับปัสสาวะ ขับพยาธิ แก้ปวดกระดูก ขับยั้งการเจริญเติบโตของเชื้อรา แก้มม่วง ศรีษะล้าน ทาแก้ไฟไหม้

กระเพรา

กระเพรามีธาตุฟอสฟอรัส และวิตามินเอสูงมาก มีรสจัดกลิ่นหอมช่วยดับคาว สรรพคุณทางยา ช่วยขับลม แก้ท้องอืดท้องเฟ้อ ปวดท้อง แน่นจุกเสียด คลื่นเหียนวิงเวียน อาเจียน แก้หวัดแก้หนาว แก้แพ้อากาศหนาว ควันกระเพราให้มาก และจะลดความอ้วนได้ดี

กล้วย

กล้วยเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญมากอีกชนิดหนึ่ง มีคุณค่าทางอาหารสูงเกือบทุกอย่าง คนโบราณเลี้ยงลูกด้วยกล้วยบดกับข้าว ใช้ประกอบอาหารได้ทั้งคาวหวานหลายชนิด ใช้กินสดหรือแห้งก็ได้ คุณค่าหรือสรรพคุณทางยา กล้วยดิบช่วยสมานลำไส้ ท้องเสียเป็นแผลในกระเพาะ ท้องเสียอาหารไม่ย่อย ท้องเฟ้อ กล้วยสุกแก้ริดสีดวงทวาร เป็นยาระบาย ขับถ่ายได้ดี นักเลี้ยงไก่ชนนิยมให้ไก่กินกล้วยน้ำหว่าสุก อย่างน้อยวันละ 1 ผล

บัวบก

มีคุณค่าทางอาหารสูง มีวิตามินเอ บี ซี และแคลเซียมสูง ใช้ประกอบอาหารและกินสด คั้นน้ำได้ สรรพคุณทางยา แก้ไข้ใน บำรุงธาตุ ขับปัสสาวะ และเจริญอาหาร

ขุมเห็ด

สรรพคุณทางยา แก้ท้องผูก รักษาหิด กลากเกลื้อน เฉพาะไก่เป็นกลาก ใช้ยอดขุมเห็ดตำเอาไปทาจะหายเร็ว

พุทธรักษา – โสม

หัว ราก เหง้า บำรุงกำลัง

บอระเพ็ด

สรรพคุณทางยา แก้ไข้เจริญอาหาร เป็นยาระบายอ่อนๆ และขับพยาธิ เป็นยาประจำท้องถิ่น และเป็นส่วนผสมของยาถ่าย และยาบำรุงร่างกาย

แบบสำรวจลักษณะไก่พื้นบ้านไทย
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี นครราชสีมา

1. ประวัติเจ้าของ

ชื่อ-สกุล

ที่อยู่

2. ประวัติไก่

ชื่อไก่ อายุ

เคยลงสนามชน ครั้ง ชนะ ครั้ง เสมอ ครั้ง

ได้มาจาก แหล่งดั้งเดิม ราคา

ประวัติเดิม (ถ้ามี)

ประวัติพ่อ สี่

ประวัติแม่ สี่

3. ลักษณะไก่ที่สังเกตเห็น

สีขน :	เหลืองขาว(เหลืองใหญ่)	ประดู่หางดำ	เขียวเลา
	เขียวสร้อยทอง	ประดู่เลา	เทาทอง
	สีอื่นๆ ระบุ		
หงอน :		
สีปาก :	ขาว	ขาวอมเหลือง	ขาวอมเหลืองปนดำ
สีแข้ง :	ขาว	ขาวอมเหลือง	ขาวอมเหลืองปนดำ
ลักษณะเก็กแข้ง		

4. ขนาดและสัดส่วนไก่

น้ำหนัก	กิโลกรัม	รอบอกหลังปีก	ซ.ม.
รอบอกรวมหัวปีก	ซ.ม.	ความยาวลำคอ	ซ.ม.
ความยาวลำตัว	ซ.ม.	ความยาวช่วงขา	ซ.ม.

5. การเลี้ยงดู

วัคซีนที่ให้ ให้เมื่ออายุ

..... ”

อาหารที่ใช้เลี้ยง

.....

การถ่ายพยาธิ.....

.....

การดูแลอื่นๆ

.....

ลักษณะ โรงเรือนหรือกรง

6. ลักษณะไก่ที่ผู้เลี้ยงพอใจ

น้ำหนัก สี

ลักษณะหงอน แข็ง

ชั้นเชิง

แหล่งค้นพันธุ์

อื่นๆ

.....

7. รายได้จากการเลี้ยงไก่

รายได้จากการขายเป็นไก่เนื้อ

รายได้จากการขายเป็นไก่ชน

รายได้จากการแข่งขัน

8. บันทึกการถ่ายภาพ

ใบหน้าด้านข้าง ใบหน้าและลำคอด้านข้าง หน้าแข็ง ด้านข้างทั้งตัว

ด้านหน้าตรงทั้งตัว อื่นๆ

- ๒๕๒๘ - บัญชร ลิขิตเดชาโรจน์, รัชณี อัครดิ. การเตรียมแอนติเจน มัยโคพลาสมา แกลติเซพติคัม สำหรับการตรวจโรคโดยวิธี ซีมเอกกลูตินินชั้น-อินฮิบิชั่น. ประมวลเรื่องการประชุมวิชาการสัตวแพทย์สมาคม ครั้งที่ ๑๒.
- 1998 - Binder A., B. Likitdecharote, H. Kirchhoff. Mykoplasmen als Erreger von (๒๕๓๑) Arthritiden bei Schweinen. Der Praktische Tierarzt 8, หน้า 12-14.
- ๒๕๓๓ - บัญชร ลิขิตเดชาโรจน์. มัยโคพลาสมาในสุกร และการชันสูตรโรค. ประมวลเรื่องการประชุมวิชาการสัตวแพทย์สมาคม ครั้งที่ ๑๗.
- ๒๕๓๗ - บัญชร ลิขิตเดชาโรจน์, วิวัฒน์ ชวนะนิกุล, สมศักดิ์ ศรีหิรัญพัลลภ. การควบคุมเพื่อการค้ากำจัดโรคอเจสกีในฟาร์มสุกรและผลทางชีวะวิทยา. ประมวลเรื่องการประชุมวิชาการ ทางสัตวแพทย์สมาคม ครั้งที่ ๒๑, โรงแรมดิเอ็มเมอรอล กรุงเทพฯ ๑, หน้า ๑๘๘-๑๙๔.
- ๒๕๓๗ - สุคารัตน์ ฉายโหมเลิศ, บัญชร ลิขิตเดชาโรจน์, วุฒิพร รุ่งเวชวุฒิวิทยา, สุนิจิต คงทน. การเตรียมโอ-โพลีซัคคาไรด์แอนติเจนเชื้อ บรูเซลลา อะเบอร์ดิส เพื่อใช้ตรวจแยกโคที่ติดเชื้อโดยธรรมชาติ และโคที่ได้รับการฉีดวัคซีน. สัตวแพทย์สาร ปีที่ ๔๕ เล่มที่ ๑, หน้า ๕๑-๕๘.